

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Łękińsku

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PRZYRODY
dla klasy IV - rok szkolny 2023/2024,**

Agnieszka Biernacka-Oleszczyk

I. ZAŁOŻENIA DO PRZEDMIOTOWYCH ZASAD OCENIANIA

1. Przedmiotowe zasady oceniania z przyrody są zgodne ze statutem szkoły.
2. Stosuje się sześciostopniową skalę ocen wyrażoną stopniami: 1-ndst., 2-dop., 3-dst., 4-db., 5-bdb., 6-cel oraz znaki „+” i „-”.
3. Wymagania programowe do każdej lekcji nauczyciel podaje w formie ustnej.
4. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien się dalej uczyć.
5. Proces oceniania powinien stwarzać sytuacje, w których każdy uczeń będzie miał możliwość zademonstrowania swojej wiedzy, kreatywności i oryginalności.
6. Nauczyciel ustnie uzasadnia stopień wystawiony uczniowi.

II. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIA PODLEGAJĄCE OCENIE

1. Wypowiedzi ustne:
  - odpowiedź ustna- kilkudzaniowa wypowiedź z ostatniej lekcji lub powtórzenia,
  - prezentacja pracy własnej lub grupy, prezentacja efektów pracy nad projektem lub innym zadaniem długoterminowym,
  - prowadzenie przez ucznia fragmentów zajęć (jednostki lekcyjnej).
2. Wypowiedź pisemna:
  - wykonywanie ćwiczeń w zeszyte przedmiotowym, uzupełnianie kart pracy, sformułowanie i zapisanie wniosków,
  - referat, prezentacja multimedialna, zadanie domowe,
  - praca samodzielna - kartkówka, sprawdzian, test, test diagnostyczny.
3. Zadania praktyczne:
  - wytwory pracy- album, słownik, model, praca plastyczna, mapa, zielnik, praca konkursowa,
  - posługiwanie się mapą, atlasem, słownikiem, przyrządami do obserwacji i pomiarów w przyrodzie,
  - planowanie i wykonywanie doświadczeń, eksperymentów,
  - aktywność podczas zajęć i lekcji w terenie.
4. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego:
  - systematyczność, staranność i estetyka, poprawność rzeczowa, ortograficzna, stylistyczna;
5. Aktywność na lekcji:
  - poprawność wypowiedzi dotyczących bieżącego zagadnienia, formułowanie wniosków, treści zapisów, notatek.
  - wypowiedzi prezentujące własne zainteresowania, przemyślenia, przeczytaną literaturę, obejrzany film - w odniesieniu do tematyki danej lekcji.
6. Udział w konkursach i akcjach:
  - czynny udział w konkursach i akcjach przyrodniczych i ekologicznych (za udział – pochwała; dodatkowo za 1-3 miejsce i wyróżnienia – stopień celujący, za 4-10 miejsce – stopień bardzo dobry),
  - udział w przygotowaniu ekspozycji, wystawki, dekoracji, akcji - pochwała.

III. METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

1. Pisemna praca domowa (PD) – 1-2 w półroczu
2. Wypowiedzi ustne (odpowiedź) z realizowanego działu programowego (ODP) - 1-2 w półroczu.
3. Obserwacja aktywności i pracy na lekcji (OBS) - 1-2 w półroczu.
4. Obserwacja pracy w grupie, prezentowanie wyników (GRU) - 1 w półroczu.

5. Kartkówka-samodzielna pisemna odpowiedź ucznia na lekcji obejmująca wiadomości i umiejętności z co najwyżej trzech ostatnich lekcji (KAR) - 1-2 w półroczu.
6. Sprawdzian pisemny na zakończenie każdego działu programowego (SPR) – wg potrzeb.
7. Wnioski i opis doświadczeń, hodowli prowadzonych w klasie i w domu - wg potrzeb (HOD).
8. Ocena projektu, prezentacji multimedialnej lub pracy długoterminowej (PRE) – 1 raz w roku.
9. Udział w konkursach (KON) – w miarę potrzeb i w zależności od uzyskanych miejsc.
10. Prezentacja okazów przyrodniczych, pomocy dydaktycznych, wytworów pracy ucznia - (POM) – na bieżąco.
11. Posługiwanie się mapą, przyrządami do obserwacji i pomiarów elementów przyrody (PRA) – na bieżąco.
12. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego (ZP) – 1 raz w półroczu
13. Aktywność (AK+) – na bieżąco.
14. Zadania dodatkowe dla uczniów chętnych, zainteresowanych i samodzielnie poszerzających wiedzę przyrodniczą (ZDO) – w miarę potrzeb.
15. W czasie zagrożenia, gdy podstawa programowa będzie realizowana za pomocą zdalnego nauczania ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia będzie polegało na monitorowaniu jego wytworów pracy poprzez:
  - 1) zdjęcia lub filmiki z wykonanych zadań,
  - 2) rozmowy telefoniczne, wideokonferencje,
  - 3) komunikację za pomocą dostępnych komunikatorów np. Messenger,
  - 4) karty pracy, notatki, testy, kartkówki, sprawdziany odesłane przez pocztę elektroniczną,
  - 5) sprawdziany online

IV. KRYTERIA OCEN - Uczeń otrzyma stopień:

Niedostateczny-1, jeżeli:

- nie opanował treści określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego i nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- nieczytelne zapisy powodują, że nie można ustalić poprawnych elementów pracy,
- mimo dostosowań wymagań braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy i umiejętności,
- przejawia negatywny stosunek do środowiska przyrodniczego,
- nie skorzystał z pomocy nauczyciela i nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności,

Dopuszczający-2 (poziom wymagań K - konieczny), jeżeli:

- nie zawsze pracuje systematycznie, rozwiązuje typowe problemy o minimalnym stopniu trudności, rozpoznaje podstawowe zjawiska przyrody,
- posiada przejawiający się w codziennym życiu pozytywny stosunek do środowiska przyrodniczego,
- opanował materiał określony w podstawie programowej w stopniu elementarnym i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na postawione pytania,
- podczas odpowiedzi popełnia liczne błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej jak i w sposobie prezentowania,
- słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, bez umiejętności wyjaśniania zjawisk,
- systematycznie korzysta z pomocy nauczyciela i specjalistów zatrudnionych w szkole,

Dostateczny-3 (poziom wymagań P – podstawowy), jeżeli:

- opanował materiał programowy w stopniu podstawowym, rozwiązuje /wykonuje/ typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- zna podstawowe pojęcia przyrodnicze, rozpoznaje i ocenia postawy wobec środowiska przyrodniczego,
- posługuje się mapą jako źródłem wiedzy przyrodniczej,
- obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym oraz potrafi je opisać,
- pracuje niesystematycznie, niechętnie wykonuje powierzone zadania,

Dobry-4 (poziom wymagań R - rozszerzający), jeżeli:

- opanował materiał podstawy programowej w stopniu dobrym,
- posiada niewielkie luki w wiadomościach i umiejętnościach rozwijanych na lekcjach,

- właściwie wykorzystuje przyrządy do obserwacji i pomiarów elementów przyrody,
- korzysta z różnych źródeł informacji (telewizji, czasopism przyrodniczych lub popularnonaukowych, itp.),
- dostrzega wpływ przyrody na życie i gospodarkę człowieka,
- proponuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego, ocenia relacje między działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym,
- dokonuje porównań zjawisk i elementów przyrody, posługując się terminologią przyrodniczą,
- systematycznie i efektywnie pracuje na lekcjach, potrafi sformułować dłuższą wypowiedź,

Bardzo dobry-5 (poziom wymagań D - dopełniający), jeżeli:

- opanował w stopniu bardzo dobrym materiał określony w podstawie programowej,
- projektuje doświadczenia i prezentuje je, dostrzega i ocenia związki w przebiegu zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka,
- przewiduje następstwa i skutki działalności człowieka oraz przebiegu procesów naturalnych w przyrodzie- wyjaśnia je i rozwiązuje,
- systematycznie pracuje na lekcjach, formułuje dłuższe wypowiedzi zawierające własne sądy i opinie,
- sprawnie korzysta z dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji, wykorzystuje wiedzę z przedmiotów pokrewnych, samodzielnie pogłębia wiedzę,
- bierze udział w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach, projektach ekologicznych.

Celujący-6 (poziom wymagań W - wykraczający), jeżeli:

- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
- wychodzi z samodzielnymi inicjatywami rozwiązania konkretnych problemów, samodzielnie sięga do różnych źródeł informacji,
- odnosi sukcesy w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, wyróżnia się w akcjach, projektach,
- prezentuje swoją wiedzę i umiejętności, okazy przyrodnicze, prace praktyczne na forum klasy oraz szkoły,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania i uzdolnienia,
- posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową i wymagania programowe przedmiotu.

V. OCENA WYPOWIEDZI PISEMNEJ – sprawdzian, test, kartkówka, diagnoza.

1. Sprawdziany pisemne są obowiązkowe. Jeśli z powodu nieobecności uczeń nie napisał sprawdzianu z całą klasą to powinien to uczynić w ciągu 14 dni od momentu powrotu do szkoły w terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli uczeń nie dopełni obowiązku ustalenia z nauczycielem terminu napisania sprawdzianu – pisze go w terminie wskazanym przez nauczyciela.
2. Sprawdziany są zapowiadane z siedmiodniowym wyprzedzeniem, odnotowane w dzienniku elektronicznym i podany jest zakres treści obowiązujących ucznia.
3. Termin sprawdzianu może być zmieniony w uzasadnionych przypadkach. Ponowny termin ustala się z uczniami bez zachowania siedmiodniowego wyprzedzenia.
4. Prace uczniów są przechowywane do końca roku szkolnego i są do wglądu rodziców na terenie szkoły (po wcześniejszym poinformowaniu nauczyciela).
5. Sprawdziany poprzedzone lekcją powtórzeniową są przeprowadzane po każdym bloku tematycznym.
6. Uczeń ma możliwość poprawić każdy stopień, za wyjątkiem stopni z diagnozy wstępnej i końcowej oraz sprawdzianów sumujących. Poprawa odbywa się 1 raz - poza zajęciami lekcyjnymi zgodnie z zasadami ustalonymi z nauczycielem, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia wystawienia stopnia. W uzasadnionych przypadkach termin może być dłuższy i ustalony indywidualnie. Dla ucznia o obniżonych możliwościach intelektualnych i niższych niż przeciętne możliwościach poznawczych – poprawa odbywa się tyle razy, ile potrzeba uczniowi do osiągnięcia sukcesu.
7. Nauczyciel jest zobowiązany od chwili napisania przez uczniów: w ciągu 7 dni ocenić kartkówki, w ciągu 14 dni ocenić pozostałe prace pisemne.
8. Wyniki uzyskane ze sprawdzianu, testu, pracy kontrolnej, kartkówki, oceniane są według następującej skali punktowej:
  - 1) 0% - 32% poprawnych odpowiedzi - stopień niedostateczny,

2) 33% - 50% poprawnych odpowiedzi	-	stopień dopuszczający,
3) 51% - 70% poprawnych odpowiedzi	-	stopień dostateczny,
4) 71% - 85% poprawnych odpowiedzi	-	stopień dobry,
5) 86% - 97 % poprawnych odpowiedzi	-	stopień bardzo dobry,
6) 98% - 100% poprawnych odpowiedzi i 98% - 100% zadania dodatkowe (wykraczające) –		stopień celujący.
9. Z kartkówek nie wystawiane są oceny celujące.
10. Kryteria oceniania prac pisemnych i ustnych ulegają zmianom w przypadku ucznia o specyficznych potrzebach edukacyjnych i są dostosowane do jego możliwości. Dostosowanie odbywa się na podstawie opinii Poradni PP lub innej poradni specjalistycznej, indywidualnie dla poszczególnych uczniów.
11. Ocenę klasyfikacyjną wystawia się na podstawie stopni uzyskanych w ciągu półrocza, a roczną z całego roku szkolnego ze szczególnym uwzględnieniem stopni z prac samodzielnych: kartkówki, sprawdziany, testy, diagnozy, odpowiedzi ustne. Nie liczy się średniej arytmetycznej uzyskanych stopni.
12. W okresie nauczania zdalnego prace, kartkówki i sprawdziany pisemne udostępniane są uczniowi on-line w określonych ramach czasowych.
13. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych (egzamin klasyfikacyjny) określa statut szkoły.

VI. PROWADZENIE I OCENA ZESZYTÓW PRZEDMIOTOWYCH

1. Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego.
2. Każdy zeszyt sprawdzany jest pod względem kompletności notatek, ich poprawności merytorycznej, estetyki, ortografii.
3. Ocena za prowadzenie zeszytu wystawiana jest raz w półroczu i przy jej wystawianiu uwzględnia się elementy wyżej wymienione.
4. Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszycie za czas swojej nieobecności w terminie ustalonym z nauczycielem.
5. Uczeń ma obowiązek dbania o wypożyczone z biblioteki podręczniki: obłożenie - do końca września i w miarę potrzeb.

VII. ZADAWANIE I OCENA PRAC DOMOWYCH

Celem prac domowych jest rozwijanie zainteresowań uczniów, motywacja do nauki, organizacja i planowanie samodoskonalenia, utrwalanie wiadomości i umiejętności zdobytych podczas lekcji:

1. Uczeń ma obowiązek systematycznego odrabiania prac domowych.
2. Pracą domową z każdej lekcji przyrody jest obowiązek szczegółowego zapoznania się z treścią tematu z podręcznika oraz przygotowanie ustnych odpowiedzi na pytania „Czy wiesz, czy umiesz?”.
3. Uczeń ma obowiązek uzupełnić prace domowe pisemne i ustne za czas nieobecności na zajęciach edukacyjnych w terminie ustalonym z nauczycielem.
4. Uczeń ma obowiązek przestrzegania terminu wykonania zadania. W uzasadnionych przypadkach uczeń może uzgodnić z nauczycielem zmianę terminu wykonania zadania.
5. Nauczyciel dostosowuje termin realizacji zadania do stopnia jego trudności i możliwości ucznia, uwzględniając specyficzne potrzeby edukacyjne ucznia.
6. Nauczyciel sprawdza wykonane zadania w wyznaczonym terminie.
7. Za brak pracy domowej uczeń otrzymuje stopień niedostateczny lub „-” (jeżeli zgłosił brak pracy domowej przed rozpoczęciem lekcji). Uczeń ma możliwość poprawy stopnia po wykonaniu zadania w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Jeżeli uczeń nie uzupełni pracy, za brak której otrzymał minus, przy kolejnej kontroli otrzymuje stopień niedostateczny.
8. Praca domowa o zwiększonym stopniu trudności (dla chętnych) nie jest obowiązkowa.
9. Prace długoterminowe mogą być, na prośbę ucznia, sprawdzane i konsultowane z nauczycielem po wykonaniu części zadania. Ocenie ostatecznej podlega praca w pełni wykonana.

VIII. OCENA AKTYWNOŚCI UCZNIĄ NA LEKCJI

1. Uczeń otrzyma „+” za:
częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie krótkich poprawnych odpowiedzi, gromadzenie materiałów na określony temat, przygotowywanie prostych pomocy, udział w konkursach szkolnych, wykonanie ekspozycji tematycznej, udział w apelach i akcjach, prowadzenie prostych hodowli i doświadczeń, zaangażowanie w akcje przyrodnicze, zaangażowanie w tok lekcji, aktywna praca w grupie. Uzyskanie czterech plusów równoznaczne jest z otrzymaniem oceny bardzo dobrej.
2. Uczeń otrzyma „-” za:
brak zeszytu, brak przyborów i pomocy niezbędnych do lekcji, za nieudzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące bieżącej lekcji lub treści z powtórzenia, za brak zaangażowania w tok lekcji, brak zaangażowania w pracę w grupach, lekceważący stosunek do przyrody (zwierząt, roślin). Uzyskanie czterech minusów równoznaczne jest z otrzymaniem oceny niedostatecznej.

IX. DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ ORAZ FORM I METOD PRACY DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB UCZNIÓW

1. Uczniowie słabowidzący
  - 1) Właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
  - 2) Udostępnianie tekstów (np. Testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
  - 3) Zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
  - 4) Częste zadawanie pytania -„co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.
2. Uczniowie słabosłyszący
  - 1) Zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust.
  - 2) Należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji.
  - 3) Uczeń niedosłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
  - 4) W czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu.
  - 5) Aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy.
  - 6) Sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich.
  - 7) Docenianie własnej aktywności ucznia i wkładu jego pracy.
3. Specyficzne trudności w uczeniu się
Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo:
  - 1) Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści, wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej są ogólne, takie same, jak dla innych uczniów.
  - 2) Sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału.
  - 3) Uczeń może pisać drukowanymi literami lub na komputerze.Dysortografia, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym:

- 1) Oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika; w żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze rozumieniem treści.

- 1) Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału).
  - 2) Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka.
  - 3) Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku.
  - 4) Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami - pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania.
  - 5) Preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczy krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne.
  - 6) Unikać wyrywania do odpowiedzi. Jeśli to możliwe uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany.
  - 7) Posadzić dziecko blisko tablicy, w celu zwiększenia się jego koncentracji i uwagi, ograniczenia ilości bodźców rozpraszających.
  - 8) W przypadku ucznia z dysgrafią akceptowane jest pismo drukowane, pismo na komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie oceniane jest pismo, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.
  - 9) Więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu.
  - 10) W miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów.
4. Uczeń z zespołem Aspergera
- 1) Każde zajęcia powinny przebiegać według stałego schematu (potrzeba niezmienności).
  - 2) Wydłużenie czasu pracy.
  - 3) Konkretnie, zwięźle formułowane polecenia (nieraz trzeba powtórzyć polecenie nawet kilka razy i podejść do dziecka).
  - 4) Przekazywanie informacji w formie pisemnej.
  - 5) Przy odpowiedziach dziecka nieraz trzeba wypowiedzieć pierwsze słowo.
  - 6) W przypadku zmęczenia, niechęci do pracy, złego zachowania umożliwić dziecku odpoczynek.
  - 7) W przypadku niewłaściwej reakcji dziecka, odnośnie jakiejś sytuacji np. głośnego krzyku lub ciągłego śmiechu przekazać dziecku konkretną informację co ma zrobić, jak wykonać zadanie.
5. Uczeń w sytuacji kryzysowej, traumatycznej
- 1) Umożliwienie zaliczania zaległego materiału w późniejszym terminie.
  - 2) Rozłożenie zaliczanego materiału na mniejsze partie.
  - 3) Przedłużenie czasu pracy ucznia.
  - 4) Nauczyciel może odpytać ucznia na osobności, a nie przy całej klasie, nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydząć, nie mobilizować stwierdzeniami „jak się postarasz, to będzie lepiej”, nie zadawać do domu obszernych partii materiału do opanowania.
  - 5) Zadbanie o rozwój sfery emocjonalnej takiego ucznia.

6. Uczeń zdolny

A. Stosowanie zasad:

- 1) indywidualizacji,
- 2) stopniowania trudności,
- 3) systematyczności,
- 4) udzielania pomocy koleżeńskiej,
- 5) powierzanie odpowiedzialnych ról.

B. Metody pracy z uczniem zdolnym:

- 1) aktywizujące,
- 2) problemowe,
- 3) praktycznego działania, czyli pogładowe,
- 4) zespołowe z uwzględnieniem indywidualnych zdolności (asystent, lider),
- 5) zadania o zwiększonym stopniu trudności,
- 6) teksty źródłowe- analiza,
- 7) uczestnictwo w konkursach, olimpiadach przedmiotowych, akcjach ekologicznych,
- 8) przynależność do koła zainteresowań.

Opracowała: Agnieszka Biernacka-Oleszczyk